

SPØR JURISTENE

Spør noen av landets toppjurister innen forretningsjuss. Advokatene til **FØYEN Advokatfirma DA** svarer. Send spørsmål om næringsliv til: juss@ukeavisen.no.

Av advokat Frode Bergland Bjørnstad i FØYEN Advokatfirma DA. E-post: frode.bergland.bjornstad@foyen.no

Frode Bergland Bjørnstad

OM FORRETNINGSJUSS

Unødvendige lovhindre gir dårligere konkurransevilkår for norske bedrifter

Spesialisering er svært viktig for å kunne være konkurransedyktig i dagens globale eller europeiske marked.

Leverandørene må satse på de produktene de skal selge, og kjøpe tjenester som ikke ligger i kjernen fra andre leverandører. Ved kjøp av tjenester nyter leverandørene godt av den økte konkurransen et globalt eller europeisk marked kan skape. Det er da viktig at den norske stat ikke setter unødvendige hinder for denne dynamikken. Et slikt hinder fulgte av bokføringslovens krav om lagring av bokføringspliktig materiale i Norge. Ibistic Technologies mente dette var i strid med EØS-avtalens artikkel 36. Med bistand fra FØYEN vant selskapet nylig fram i ESA med et krav om at et slikt unødvendig hinder knyttet til virksomhetens levering av bokføringstjenester måtte fjernes. ESA var enig med Ibistic Technologies i at kravet var i strid med plikten til å la tjenester flyte fritt innenfor EØS-området.

Spørsmål:

Hvilke konsekvenser kan saken til Ibistic Technologies få?

Svar:

Der som Norge retter seg etter avgjørelsen vil dette trolig medføre at norske virksomheter kan velge rimeligere lagringsløsninger i andre EU-land.

Avgjørelsen er imidlertid også viktig rent prinsipielt. For det første viser den at ESA, som et overvåkingsorgan over EØS-statene, ofte har en mer objektiv – og mindre politisk – tilnærming til det norske regelverket. ESA vil således både kunne fungere som et ris bak speilet for å holde den norske stat «i ørene» og som et alternativ til en kostnads- og tidkrevende prosess for domstolene. For det andre vil avgjørelsen kunne få betydning også på andre områder hvor det tilbys grenseoverskridende tjenester som for eksempel cloud computing. For det tredje er avgjørelsen en viktig påminnelse om at norske virksomheter har tilsvarende rettigheter til å levere tjenester fra Norge til andre EU- og EØS-stater på lik linje med selskaper

som er etablert i disse statene.

Spørsmål: Hva er ESA?

Svar: ESA står for EFTA Surveillance Authority (EFTAs overvåkingsorgan). ESAs oppgave er, som navnet indikerer, å overvåke at EØS-avtalen overholdes. Grunnlaget for ESA følger av EØS-avtalens artikkel 108. Kontrollen skjer ofte på bakgrunn av klage fra en privat part.

Spørsmål: Hva kan klages inn for ESA?

Svar: EØS-avtalen søker å sikre like konkurransevilkår og like rettigheter til å delta i det interne økonomiske markedet i EU. Virksomheter kan således ikke bare klage inn den norske stat, men også andre stater som de mener bryter EØS-avtalen.

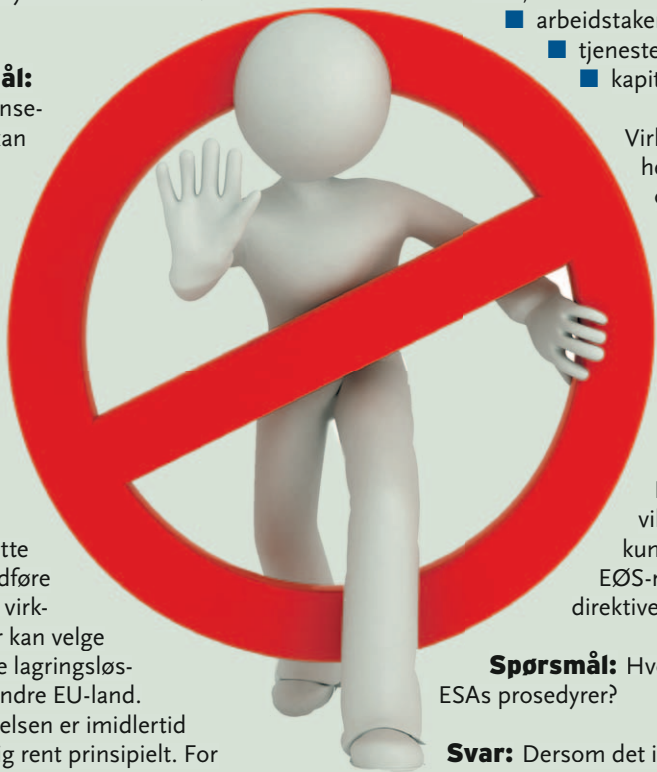
Alle plikter som følger av EØS-avtalen kan klages inn for ESA. Særlig relevant er de fire friheter, dvs. fri bevegelse av

- varer,
- arbeidstakere,
- tjenester og
- kapital

Virksomheten kan også klage inn påståtte brudd på ny EØS-relevant lovgivning. Dette vil typisk kunne være EØS-relevante direktiver.

Spørsmål: Hvordan er ESAs prosedyrer?

Svar: Dersom det inngis en klage vil ESA ta kontakt med medlemslandet og foreta nærmere undersøkelser. Etter en inngivelse av en klage vil den private virksomhet som har klaget saken inn ikke være en deltaker/part i saken. Dersom ESA mener det er tilstrekkelig mistanke åpner de en formell sak gjennom et Letter of Formal Notice. Denne inneholder en redegjørelse for faktum og juridiske anførsler. Mener ESA det foreligger et brudd, sendes en Reasoned Opinion, hvor medlemsstaten pålegges å endre regelverket etter en nærmere fastsatt frist, normalt fire uker. Dersom dette ikke gjøres vil ESA normalt ta ut stevning for EFTA-domstolen. Saken vil da gå mellom den enkelte stat og ESA.

NYTT FRA EU

Tre EU-eksperter i NHO forklarer og kommenterer aktuelle saker som får betydning for samfunn og næringsliv i Norge.

Henrik Munthe, advokat; **Trine Radmann**, direktør for NHOs Brussel-kontor og **Espen Søylen**, direktør for avdeling for internasjonalisering og samfunnsøkonomi.

Denne uken: Henrik Munthe
E-post: henrik.munthe@nho.no

Høyesterettsdommer på Island, Pall Hreinsson.

Islandske dommere og EU

Island har som kjent søkt om medlemskap i EU. Hvorvidt landet faktisk blir medlem av Unionen, er en annen sak. Både EU-Kommisjonen og Islands befolkning må gi sitt samtykke før islendingene kan ta steget fra EFTA til EU. Flere forhandlingsrunder gjenstår før avtalen er på plass. Vil Island klare å oppfylle de vilkårene som er satt for nye medlemsland?

På EUs toppmøte i København i 1993 ble det fastsatt noen grunnleggende politiske kriterier som skal gjelde for alle søkerland. Landene må ha stabile institusjoner som garanterer et fungerende demokratisk styresett, de må være rettsstater, og landene må anerkjenne menneskerettighetene og beskyttelse av minoritetsgrupper. Dette synes jo som temmelig uproblematisk for de fleste europeiske land, men det har i år oppstått en aldri så liten kontrovers mellom Island og Kommisjonen.

Domstolenes uavhengige stilling

Et sentralt element i et demokrati er domstolenes uavhengige stilling. Det er nok av skrekkeeksempler hvor domstolene fungerer som regjeringens lydige og forlengede arm. Det ønsker man ikke i EU. Kommisjonen fremla tidligere i år sin gjennomgang og vurdering av Islands søknad. Dette skjedde i form av en rapport til Rådet og Parlamentet. I sin vurdering analyserer Kommisjonen stillingen for det islandske justisvesenet, særlig domstolene.

Islandske dommere i førsteinstansdomstolene utnevnes til faste stillinger (ikke åremål). Det er justisministeren som utnevner dommerne, men før utnevningen finner sted er det et rådgivende utvalg som uttaler seg. Dette utvalget består av tre personer som formelt er

utnevnt av justisministeren, men de tre medlemmene er nominert av henholdsvis Høyesterett, Dommerforeningen og Advokatforeningen. Dette rådgivende utvalget vurderer søkerens faglige kvalifikasjoner og oversender en liste til ministeren hvor de potensielle dommerne settes opp i rangrekkefølge.

Heller ikke dommerne i islandske høyesterett er utnevnt på åremål. I likhet med sine kolleger i underinstansen er de langt på vei uavsettelige. Det er presidenten (regjeringen) som utnevner dem etter at Høyesterett har uttalt seg om søkerne.

Prinsippet om domstolenes uavhengighet er knesatt i den islandske lovgivningen. Videre er det lovfestet at dommere ikke kan ha andre offentlige verv. Likeledes er det lagt strenge begrensinger på deres adgang til å eie aksjer. Dette er naturligvis gjort for å sikre deres uavhengighet.

Spørsmålet er så om disse tiltakene er tilstrekkelige til å sikre uavhengigheten. Kommisjonen er ikke uten videre overbevist. Den signaliserer at båndene mellom domstolene og justisministeren synes å være for tette. Til tross for den rådgivende rollen til utvalget og Høyesterett i forbindelse med dommerutnevnelser, mener Kommisjonen at det er grunn til å stille spørsmål ved dommernes reelle uavhengighet – det virker som justisministeren har for stor makt over utnevningene. Kommisjonen mener det er grunn til en viss bekymring, og uansett at det er rom for forbedringer.

Så kan man spørre seg om det norske systemet for dommerutnevnelser, som har klare likhetstrekk med det islandske, ville blitt godtatt av Kommisjonen. Men slik meningsmålingene ser ut for tiden, er det lite som tyder på at det vil bli en relevant problemstilling med det første.